

Huvudman

Strömstads kommun
kommun@stromstad.se

Ärendet

Tillsyn av grundskolan Strömstiernaskolan 7-9 i Strömstads kommun.

Beslut

Föreläggande

Skolinspektionen förelägger med stöd av 26 kap. 10 § skollagen (2010:800) Strömstads kommun att senast **måndag den 6 maj 2024** ha vidtagit nedan angivna åtgärder avseende brister rörande frånvaroarbete, extra studietid och studiehandledning på modersmålet. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas till Skolinspektionen.

Om Strömstads kommun inte följer detta föreläggande kan mer ingripande sanktioner komma att aktualiseras.

Beslutet om föreläggande gäller omedelbart enligt 26 kap. 10 § tredje stycket skollagen. Beslutet om föreläggande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Strömstads kommun ska vidta följande åtgärder

Frånvaro

1. Se till att vid minst ett tillfälle innan **den 6 maj 2024** informera lärare och övrig skolpersonal om skollagens krav kring utredning vid upprepad eller längre frånvaro. Huvudmannen ska dokumentera när och hur informationen har förmedlats. (2 kap. 34 § andra stycket och 7 kap. 2, 3, 17 och 19 a §§ skollagen)
2. Se till att rektorn tillsammans med lärare och övrig skolpersonal senast **den 6 maj 2024** uppmärksammar vilka av skolans elever som har upprepad eller längre frånvaro, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro.

Rektorn ska dokumentera vilka elever det rör sig om. (7 kap. 19 a § skollagen)

3. För varje uppmärksammas elev med upprepad eller längre frånvaro ska rektorn se till att det skyndsamt startas en utredning om orsakerna till frånvaron (och vid behov även en utredning om särskilt stöd). Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. Rektorn ska dokumentera när utredningar startats och slutförts för respektive elev under perioden **29 november 2023 – 30 april 2024** (7 kap. 19 a § skollagen)
4. Se till att det, för var och en av de elever som uppmärksammas och har en upprepad eller längre frånvaro, vidtas åtgärder som bedöms nödvändiga för att eleverna ska öka sin närvaro och fullgöra sin skolgång. Åtgärderna ska ha sin utgångspunkt i den utredning om frånvaro (och vid behov en utredning om särskilt stöd) som genomförts. De åtgärder som vidtas ska dokumenteras i en sammanställning för respektive elev. (7 kap. 19 a § skollagen)

Extra studietid

1. Se till att elever erbjuds att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka och undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen. (10 kap. 5 a § skollagen)

Studiehandledning på modersmålet

1. Se till att de elever som bedömts vara i behov av studiehandledning på sitt modersmål ges sådan studiehandledning utifrån elevernas behov. Huvudmannen ska redogöra för vilka upprepade ansträngningar som gjorts för att elevernas behov av studiehandledning på modersmålet tillgodoses. (5 kap. 4 § skolförordningen [2011:185])

Anmärkning

Skolinspektionen tilldelar med stöd av 26 kap. 11 § skollagen Strömstads kommun en anmärkning avseende brister rörande särskilt stöd och förebyggande arbete för att skapa studiero. Strömstads kommun ska senast **måndag den 6 maj 2024** vidta de åtgärder som huvudmannen bedömer är nödvändiga för att avhjälpa påtalade brister. De vidtagna åtgärderna ska senast samma dag skriftligen redovisas för Skolinspektionen.

Beslutet om anmärkning får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Avstående från ingripande

Skolinspektionen avstår med stöd av 26 kap. 12 § p. 1-2 skollagen (2010:800) från att ingripa mot Strömstads kommun avseende brister rörande anpassad studiegång och kränkingsanmälningar. Skolinspektionen avslutar därmed ärendet i denna del.

Beslutet avstående från ingripande får enligt 28 kap. 2 och 18 §§ skollagen inte överklagas.

Områden utan konstaterade brister

Skolinspektionen avslutar ärendet i de delar det avser undervisningens innehåll, betygssättning samt de granskade områden som avser undervisningstiden för eleverna på Strömstiernaskolan, möjligheterna till olika språkval, tillgång till digitala verktyg och forum för samråd för eleverna.

Redovisning av åtgärder

Redovisningen av de vidtagna åtgärderna skickas via e-post till dokument.goteborg@skolinspektionen.se, eller per post till Skolinspektionen, Box 2320, 403 15 Göteborg. Hänvisa till Skolinspektionens diarienummer för ärendet (dnr 2023:6710) i de handlingar som sänds in.

Om ärendet

Skolinspektionen har utifrån myndighetens risk- och väsentlighetsanalys hösten 2023 inlett en tillsyn av Strömstiernaskolan 7-9 i Strömstads kommun.

I tillsynen har Skolinspektionen kontrollerat om verksamheten vid Strömstiernaskolan 7-9 följer gällande bestämmelser avseende om undervisningen följer och omfattar centralt innehåll, om eleverna erbjuds möjlighet till extra studietid, om det startas utredning för att utreda frånvaro av elever, om de elever som behöver det ges studiehandledning på modersmålet, hur skolans arbete med att erbjuda särskilt stöd ser ut, om det finns ett förebyggande arbete för att skapa trygghet och studiero samt om betyg sätts i enlighet med lagstiftningen.

Tillsynen har genomförts genom intervjuer med elever, lärare, personal i elevhälsan och rektor samt lektionsobservationer mellan den 13 september 2023 och 14 september 2023. Som en del av tillsynen har även dokumentation granskats, bl.a. skolans betygskatalog samt uppföljning och utvärdering av åtgärdsprogram. Huvudmannen har getts tillfälle att yttra sig över allt material av betydelse för beslutet.

Motivering av beslutet

Skolinspektionen redogör först för de omständigheter som framkommit i tillsynsutredningen och som ligger till grund för myndighetens bedömning, därefter anges de bestämmelser som tillämpas och slutligen redovisar Skolinspektionen sin bedömning i det här fallet.

Huvudmannen ansvarar för att utbildningen genomförs i enlighet med bestämmelserna i skollagen, föreskrifter som har meddelats med stöd av skollagen och de bestämmelser för utbildningen som kan finnas i andra författningar (2 kap. 8 § skollagen). Vidare ska huvudmannen se till att nödvändiga åtgärder vidtas om det framkommer att det finns brister i verksamheten (4 kap. 7 § skollagen).

Föreläggande

Frånvaro

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av skolans kvalitetsrapport för läsåret 22/23 framgår att 23 elever hade en ogiltig frånvaro som översteg 15 procent och att 123 elever hade en total frånvaro på över 15 procent under läsåret. I intervju med elevhälsans representanter uppger de att det finns ett antal elever som har hög frånvaro och som finns i elevhälsoteamets ärendelista men att det inte har funnits 23 frånvaroärenden under aktuell period. I intervju uppger rektorn att det finns elever som har hög frånvaro men där man inte har gjort någon frånvaroutredning. Rektorn uppger att det gjordes två frånvaroutredningar under föregående läsår men att man ser att det behöver göras avseende ett flertal fler elever. Rektorn uppger att det tyder på att rutinen för frånvaroanmälningar inte är känd.

Elevhälsans representanter uppger att skolan har en närvarotrappa men att den inte används fullt ut. Det kan bland annat innebära att en elev som kommer elevhälsan till känna på grund av ogiltig frånvaro redan kan befinna sig på fjärde steget på trappan. En av elevhälsans representanter uppger att det också kan vara så att elevhälsan får kännedom om en elevs frånvaro genom att en lärare stoppar någon av elevhälsans representanter i korridoren för att berätta om en elevs frånvaro och tillägger att det då kan handla om att eleven har varit borta i ett par dagar utan att frånvaron har följts upp.

En representant från elevhälsan uppger i intervju att det i första hand är mentorsn uppdrag att uppmärksamma om en elev inte är på plats men säger att mentorsuppdraget inte varit tydligt. Representanten från elevhälsan uppger att vissa lärare frånvaroregistrerar direkt i samband med lektionen och vissa väntar till

slutet av veckan med att frånvaroregistrera elever. Enligt rektorn är det väl känt att personalen ska rapportera frånvaro i skolans system men det är inte väl känt hur man ska agera därefter.

Rättslig reglering

En elev i grundskolan ska delta i den verksamhet som anordnas för att ge den avsedda utbildningen, om eleven inte har giltigt skäl att utebli. Om en elev i grundskolan utan giltigt skäl uteblir från den obligatoriska verksamheten, ska rektorn se till att elevens vårdnadshavare samma dag informeras om att eleven har varit frånvarande. Om det finns särskilda skäl behöver elevens vårdnadshavare inte informeras samma dag (7 kap. 17§ skollagen).

Om en elev har upprepad eller längre frånvaro ska rektorn, oavsett om det är fråga om giltig eller ogiltig frånvaro, se till att frånvaron skyndsamt utreds om det inte är obehövt. Utredningen ska genomföras i samråd med eleven och elevens vårdnadshavare samt med elevhälsan. När en utredning om en elevs frånvaro har inletts ska rektorn se till att frånvaron snarast anmäls till huvudmannen (17 kap. 19a § skollagen).

Av förarbeten till skollagen framgår att arbetet med att upptäcka och agera tidigt för att motverka frånvaro hos elever är en av de mest grundläggande åtgärderna som skolan och samhället kan vidta för att fånga upp elever som riskerar att inte nå de betygskriterier som minst ska uppfyllas. Fokus vid utredningen bör vara på att kartlägga orsakerna till frånvaron och att kartläggningen utgör ett underlag för att sätta in åtgärder som gör att eleven kan bryta ett negativt frånvaromönster. Det anges också att det är av största vikt att resultatet av en utredning av upprepad eller längre frånvaro ska utmynna i sådana åtgärder som behövs för att komma till rätta med elevens frånvaro. Det förutsätts i förarbetena att frånvaroutredningen och arbetet med frånvaron dokumenteras.

Hur omfattande en utredning av frånvaro behöver vara måste avgöras i det enskilda fallet. Det kan i vissa fall räcka med en enklare utredning. Ett exempel på det kan vara att vid en längre sjukfrånvaro begära ett läkarintyg. I andra fall kan det behöva utredas om elevens frånvaro beror på en för eleven otillfredsställande lärandemiljö, till exempel bristande bemötande eller behov av särskilt stöd. Eftersom varje elevs förutsättningar är olika och orsakerna till frånvaro är mångfacetterade krävs det i andra fall en mer omfattande utredning av vad som har orsakat frånvaron för den enskilde eleven (prop. 2017/18:182 s. 56, 60, 62).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det föreligger brister med arbetet att utreda frånvaro för elever på Strömstiernaskolan. Trots att det under föregående läsår var ett stort antal av skolans elever som hade hög frånvaro samt en förhållandevis hög andel registrerats som ogiltig frånvaro har endast enstaka frånvaroutredningar

gjorts under perioden. Det förefaller inte vara tydligt för berörd personal hur rutiner kring både anmälan av frånvaro samt utredning ska tillämpas. Detta leder till att personalen i elevhälsan inte alltid får kännedom om elevers frånvaro samt att utredningar inte alltid genomförs. När brister i arbetet med att utreda elevers frånvaro finns riskerar elever att gå miste om den utbildning som de har rätt till. Det är därför av största vikt att elevers frånvaro skyndsamt utreds och att resultatet av en utredning av upprepad eller längre frånvaro ska utmynna i sådana åtgärder som behövs för att komma till rätta med elevens frånvaro.

Extra studietid

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Strömstiernaskolan 7-9 erbjuder extra studietid en timme varje vecka. Rektorn uppger i intervju att den extra studietiden kommer att ligga kvar på samma sätt framöver och att det finns en tanke om att utöka studietiden men att det inte finns någon konkret planering för detta i dagsläget. Eleverna uppger i intervju att läxhjälp finns att tillgå en timme varje vecka. Eleverna uppger att lärare kan säga till eleverna att komma till läxhjälp om de exempelvis har svårt i ett ämne eller har missat ett provtillfälle. På elevernas schema ligger läxhjälp inlagt 40 minuter varje vecka.

Rättslig reglering

Elever i årskurs 4-9 ska erbjudas att frivilligt delta i undervisning i form av extra studietid. Erbjudandet ska omfatta minst två timmar per vecka. Undervisningen ska anordnas under eller i direkt anslutning till skoldagen vid den skolenhet eleven tillhör. Extra studietid ska inte räknas in i den minsta totala undervisningstiden (10 kap. 5 a § skollagen).

Med erbjudande av extra studietid avses erbjudande av såväl hjälp med läxor som hjälp med annat skolarbete. Under studietiden ska elever bl.a. ges möjlighet att ta igen, befästa och fördjupa sina ämneskunskaper. Verksamheten utgör ett komplement till den ordinarie undervisningen och ersätter inte de stödåtgärder som en elev kan ha rätt till enligt lagen, t.ex. extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, särskilt stöd och stödåtgärder för nyanlända enligt 3 kap. 5-12 §§. Det är huvudmannens ansvar att erbjuda eleverna den studietid de har rätt till (prop. 2021/22:111 s 36).

Skolinspektionens bedömning

Enligt skollagen ska elever erbjudas minst två timmars extra studietid per vecka. Av utredningen framgår att eleverna på Strömstiernaskolan erbjuds mindre extra studietid än vad lagen kräver. För att eleverna ska få möjligheter att utvecklas i sitt lärande är det av vikt att huvudmannen rättar till denna brist.

Studiehandledning på modersmålet

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Rektorn uppger att det finns sju elever på skolan som man inte kan erbjuda studiehandledning på modersmålet eftersom det saknas studiehandledare i deras språk. De språk skolan inte kunnat erbjuda är albanska, ukrainska, urdu, lingala och thai. Studiehandledning på modersmålet är centralt organiserat i Strömstads kommun och huvudmannen uppger att tjänsterna inte har annonserats ut utan att rekrytering inom studiehandledning på modersmålet i första hand har skett genom rekommendationer vilket gjort att det inte funnits studiehandledare för de sju språk som saknas.

Rektorn uppger att man har undersökt möjligheter till fjärrundervisning men inte bedömt att det skulle vara praktiskt möjligt eftersom studiehandledare behöver vara med praktiskt på lektionerna. Några elever är duktiga på engelska och har då erbjudits studiehandledning på engelska vilket rektorn uppger har fungerat väl.

Rättslig reglering

En elev ska få studiehandledning på sitt modersmål, om eleven behöver det. Studiehandledning får ges i interaktiv form med informations- och kommunikationsteknik där eleven och studiehandledaren är åtskilda i rum men inte i tid, om det inte finns någon lämplig person inom skolenheten som kan ge studiehandledning och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan (5 kap. 4 § skolförordningen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i huvudmannens arbete med att tillgodose alla elevers behov av studiehandledning på modersmålet. Visserligen framgår det att några av de elever som bedöms ha behov av sådan studiehandledning ges det på engelska istället för på sitt modersmål. Att denna lösning innebär att deras behov av studiehandledning är tillgodosett har emellertid inte framgått av utredningen. Utöver dessa elever finns det även ytterligare ett antal elever som inte får sina behov av studiehandledning tillgodosedda. Enligt huvudmannen saknas studiehandledare på de aktuella språken. Vilka ansträngningar som huvudmannen skulle ha gjort för att anställa efterfrågade handledare har inte framkommit med mer än att tjänsterna inte annonserats ut och att rekrytering sker internt inom kommunen.

Detta innebär enligt Skolinspektionens bedömning att det såvitt framgår saknas möjligheter att anordna undervisningen som fjärrundervisning eftersom detta kan ske först när lämplig person saknas inom skolenheten och huvudmannen trots upprepade ansträngningar inte har lyckats anställa en sådan. Att så skulle vara fallet har inte framkommit i detta fall. Huvudmannen behöver därför säkerställa att

elevernas behov av studiehandledning tillgodoses så att alla elever ges de möjligheter de enligt lagstiftningen har rätt till för att nå målen med utbildningen.

Val av ingripande

Skolinspektionen får förelägga en huvudman som står under dess tillsyn att fullgöra sina skyldigheter, om verksamheten inte uppfyller de krav som följer av de föreskrifter som gäller för verksamheten (26 kap. 10 § skollagen).

Strömstads kommun verksamhet vid Strömstiernaskolan 7-9 uppfyller inte författningarnas krav vad gäller frånvaroarbete, extra studietid och studiehandledning på modersmålet. Det finns därför skäl att förelägga Strömstads kommun att fullgöra sina skyldigheter och vidta åtgärder för att avhjälpa bristerna.

Anmärkning

Särskilt stöd

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Rektorn uppger i intervju att de har sett en diskrepans mellan elever som varit aktuella för elevhälsoteamets ärenden och de elever som utifrån kunskapsresultat och frånvaro borde ha aktualiserats där. Elevhälsans representanter uppger att elevärenden inte alltid går via elevhälsoteamet utan att utredning kan göras av specialpedagog utan att passera elevhälsoteamet. I intervju uppger några av elevhälsans representanter att de inte känner till den ärendegången och uppger att det därmed kan finnas en risk att elevhälsoteamet inte har en överblick över samtliga utredningar. Rektorn uppger i intervju att hen upplever att elevhälsoteamet inte har arbetat som ett team utan mer som enskilda funktioner och att den ärendegång som är tänkt att gälla är att läraren ska kontakta elevhälsoteamet som ska ta upp ärendet på sitt möte.

I intervju uppger samtliga lärare att det inte är möjligt för eleverna att få särskilt stöd i alla ämnen utan endast i kärnämnen. I intervju uppger en av elevhälsans representanter att det går att få stöd i alla ämnen men om en elev behöver stöd i något annat ämne än kärnämnen så är det nog någonting som specialläraren hanterar, men att det är svårt eftersom speciallärarna inte har den ämneskompetensen. Som stödåtgärd hamnar eleverna oftast i flexgruppen som speciallärarna håller i, uppger elevhälsans representanter.

I intervju uppger en av elevhälsans representanter att man oftast väljer bort moderna språk istället för att erbjuda särskilt stöd i ämnet eftersom man anser att det blir fel fokus att lägga in särskilt stöd i moderna språk om en elev inte klarar av exempelvis svenskämnet. Rektorn uppger i intervju att om det inte fungerar i moderna språk så har eleven erbjudits att läsa svenska eller engelska istället. Enligt Strömstiernaskolans kvalitetsrapport läsåret 2022/2023 var det 37 procent av

eleverna i åk 9 på Strömstiernaskolan som inte läste moderna språk under förra läsåret.

Rättslig reglering

Om det inom ramen för undervisningen, resultatet på ett nationellt prov eller uppgifter från lärare, övrig skolpersonal, en elev eller en elevs vårdnadshavare eller på annat sätt framkommer att det kan befaras att en elev inte kommer att uppfylla de betygskriterier som minst ska uppfyllas, trots att stöd har getts i form av extra anpassningar inom ramen för den ordinarie undervisningen, ska detta anmälas till rektorn. Detsamma gäller om det finns särskilda skäl att anta att sådana anpassningar inte skulle vara tillräckliga.

Rektorn ska se till att elevens behov av särskilt stöd skyndsamt utreds. Behovet av särskilt stöd ska även utredas om eleven uppvisar andra svårigheter i sin skolsituation. Om en utredning visar att en elev är i behov av särskilt stöd, ska han eller hon ges sådant stöd. Det särskilda stödet ska ges med utgångspunkt i elevens utbildning i dess helhet, om det inte är uppenbart obehövligt (3 kap. 7§ skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det föreligger brister i arbetet avseende att anmäla och utreda särskilt stöd för eleverna på Strömstiernaskolan. Bedömningen grundar sig i de uppgifter som framkommit där det särskilda stödet ska ges i elevens utbildning som helhet. Exempel framkommer på att elever inte ges möjlighet till särskilt stöd inom samtliga ämnen vilket inte uppfyller lagens krav på hur särskilt stöd ska utformas.

Arbete med stöd och särskilt stöd är centralt för elevernas lärande och tidiga adekvata insatser är en förutsättning för att alla elever ska kunna nå de betygskriterier som minst ska uppnås. Vid utredning och beslut om särskilt stöd ska samtliga ämnen beaktas för att säkerställa att de åtgärder som sätts in stödjer utvecklingen i elevens utbildning i dess helhet.

Under Skolinspektionens utredning har det inte framkommit exempel på elever i behov av annat särskilt stöd än det som ges i dagsläget. Skolinspektionen bedömer att det bland annat kan bero på lärarnas upplevelse av att särskilt stöd inom andra ämnen än kärnämnen inte är möjligt att få samt utifrån att samtliga ärenden inte når elevhälsoteamet enligt skolans rutiner. Därmed finns risker att elever inte anmäls i tillräcklig omfattning och därmed inte ges det stöd de har rätt till i enlighet med författningarnas krav. Även om Skolinspektionen inte identifierat exempel på elever i behov av annat stöd än det som ges i dagsläget konstaterar Skolinspektionen att det kan finnas skäl att säkerställa att rektor, samtliga lärare och övrig skolpersonal informeras om skollagens bestämmelser och skyldigheter att anmäla till rektor när en elev kan vara i behov av särskilt stöd.

Förebyggande arbete för att skapa studiero

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Rektorn uppger i intervju att det inte finns en samsyn kring det förebyggande arbetet för studiero utan att det har varit upp till varje lärare att arbeta med detta. I intervju uppger elevhälsans representanter att de inte har varit delaktiga i ett förebyggande arbete för studiero.

Rektorn uppger i intervju att det finns en gemensam konsekvensplan men att vissa lärare tar till skarpa åtgärder snabbt. Rektorn ger under intervju exempel på att lärare sagt "tack för idag, välkommen imorgon" till elever som stör undervisningen och uppger att det inte är så man vill arbeta på skolan. Elever ger under intervju exempel på att det finns lärare som har som regel att om man pratar under en lektion får man en minuts frånvaro. I intervju uppger lärare att de vet om att det finns lärare som gör på det sättet. Lärare uppger i intervju att en anledning till att man använder frånvaro som metod när elever pratar under lektioner är för att man upplever att det är svårt att få till studiero annars. Lärare uppger i intervju att de diskuterar i teamen vad som fungerar och inte fungera, men att de i praktiken inte vet om de har liknande sätt att arbeta på.

Lärare uppger i intervju att studieron skiljer sig mycket åt mellan olika klasser och uppger att även om det i vissa klasser är god studiero finns det klasser där det i princip inte finns någon studiero. Under Skolinspektionens lektionsbesök fanns exempel på variationen av studiero i klassrummen.

Strömstiernaskolan har fastställda ordningsregler och eleverna ger i intervju exempel på ordningsregler avseende bland annat mobiltelefoner och energidryck. Eleverna har varierande uppfattning om huruvida ordningsreglerna är något de pratat om i klasserna. Det finns en policy för mobiltelefoner vilka eleverna har kännedom om och som lärare och elever följer. Lärare uppger i intervju att rutinen för mobiltelefoner fungerar bra och att det är färre konflikter i korridorerna sedan skolan införde mobilförbud. Eleverna bekräftar bilden av att rutinen för mobiltelefoner fungerar. Under Skolinspektionens tillsyn har inga mobiltelefoner syns till under lektionerna.

Rättslig reglering

Alla elever ska tillförsäkras en skolmiljö där utbildningen präglas av trygghet och undervisningen av studiero. Med studiero avses att det finns goda förutsättningar för eleverna att koncentrera sig på undervisningen. Huvudmannen ska säkerställa att det på skolenheten bedrivs ett förebyggande arbete som syftar till att skapa trygghet och studiero (5 kap. 3 § skollagen).

Ordningsregler ska finnas för varje skolenhet. Ordningsreglerna och hur de följs ska regelbundet följas upp. Orsakerna till uppföljningens resultat ska analyseras. Ordningsreglerna ska utarbetas, följas upp och, vid behov, omarbetas under medverkan av eleverna (5 kap. 5§ skollagen).

Vid undervisning får endast sådan användning av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning förekomma som sker enligt lärarens instruktioner i syfte att främja elevernas utveckling och lärande, eller utgör extra anpassningar eller särskilt stöd (5 kap. 4a § skollagen)

Det ska för varje skolenhet finnas skriftliga rutiner för hanteringen av omhändertagande av mobiltelefoner och annan elektronisk kommunikationsutrustning (5 kap. 4e § skollagen).

Av förarbeten till skollagen framgår att ett förebyggande arbete bland annat kan innebära att skolan förebygger ordningsstörningar genom väl förankrade ordningsregler och ett gemensamt förhållningssätt bland personalen. Genom ett väl utvecklat arbete med ordningsregler där elever och skolans personal samverkar kan en samsyn nås om gemensamma förhållningssätt, vilket även är kopplat till de normer och värden som ska präglade skolmiljön. (prop. 2021/22:160 s. 91 och 229).

Skolinspektionens bedömning

Av utredningen framgår att det finns en stor variation av studiero för eleverna på Strömstiernaskolan. Denna bild förmedlas av såväl elever och lärare som rektor samt har observerats av Skolinspektionens inspektörer vid besök på skolan i september 2023. Skolinspektionen bedömer att skolan saknar ett gemensamt förhållningssätt bland personalen vilket tar sig uttryck i att lärarna använder sig av olika metoder för att upprätthålla studieron i klassrummen vilket har varierande effekt.

Det framgår av förarbeten till skollagen att ett förebyggande arbete för studiero bland annat innebär att skolor och huvudmän följer upp elevernas studiero genom att exempelvis analysera vilka hinder som finns för att elever ska ha studiero och aktivt verkar för att dessa hinder undanröjs, i syfte att se till att eleverna har studiero under hela sin skoldag och därigenom har goda möjligheter till utveckling och lärande. Det kan bland annat innebära att skolan förebygger ordningsstörningar genom väl förankrade ordningsregler och ett gemensamt förhållningssätt bland personalen och utveckling av det pedagogiska ledarskapet i klassrummet. Det kan även innebära ett fokus på att erbjuda en varierad undervisning av hög kvalitet och de extra anpassningar, särskilda stöd och utmaningar som eleverna behöver. Strömstiernaskolan har förvisso fastställda ordningsregler och eleverna ger i intervju exempel på vilka ordningsregler som

gäller på skolan. Rektorns upplevelse är dock att ett förebyggande arbete för studiero saknas på skolan, elevhälsan uppger att de inte varit involverade i ett förebyggande arbete för studiero och lärarna uppger att även om det finns goda exempel på studiero på skolan finns även klasser som i princip inte har någon studiero. Bilden lärarna förmedlar överensstämmer med den bild Skolinspektionen fick under lektionsbesöken. Skolinspektionen bedömer mot denna bakgrund att Strömstiernaskolan inte aktivt verkar för ett gemensamt förebyggande arbete för att uppnå studiero.

Val av ingripande

Skolinspektionen får i stället för att meddela ett föreläggande tilldela en huvudman som står under dess tillsyn en anmärkning vid mindre allvarliga överträdelser av vad som gäller för verksamheten (26 kap. 11 § skollagen). Huvudmannen är då skyldig att inom viss tid åtgärda de brister som föranlett anmärkningen. Strömstads kommuns verksamhet vid Strömstiernaskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller särskilt stöd och förebyggande arbete för att skapa studiero. Utredningen visar att det finns upprättade och utarbetade ordningsregler som personal och elever har kännedom om och följer samt att skolans arbete med särskilt stöd till viss del uppfyller författningarnas krav men där det särskilda stödet inte ges i elevens utbildning som helhet. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen bristerna som mindre allvarliga och finner därför skäl att tilldela ange Strömstads kommun en anmärkning.

Avstående från ingripande

Beslut om anpassad studiegång

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Läsåret 23/24 har 16 elever på Strömstiernaskolan beslut om anpassad studiegång. Av dessa 16 elever går 12 elever i årskurs 9.

Skolinspektionen har granskat tre åtgärdsprogram för elever med anpassad studiegång samt den utredning som legat till grund för besluten. I en kompletterande intervju med specialpedagog den 11 oktober har utvärdering av besluten gått igenom. Rektorn uppger i intervju att det finns elever i årskurs 9 som inte har läst NO-ämnena under hela sin högstadietid. Lärare uppger i intervju att de upplever att ämnena ibland anpassas bort för lättvindigt. Specialpedagogen uppger i telefonsamtal att anpassad studiegång tidigare varit en vanlig åtgärd för elever. Specialpedagogen uppger att för de elever som går i årskurs 7 och 8 så finns en plan för eleverna att ta igen de ämnena de tidigare inte läst. För de elever som går i årskurs 9 och som har haft anpassad studiegång sedan årskurs 7 har det inte funnits någon plan för eleverna att läsa de ämnena som man anpassat bort. I intervju med

elevhälsans representanter uppger en av representanterna att merparten av eleverna i årskurs 9, med något enstaka undantag, har olika önskemål om vad de vill läsa på gymnasiet samt att de av olika anledningar inte kommer att få undervisning i de ämnen som har anpassats bort.

Specialpedagogen uppger vidare i telefonsamtal att hur man ser på stödarbetet har förändrats på skolan de senaste två åren och att anpassad studiegång inte längre sätts in som stödåtgärd lika omgående utan att noggranna överväganden gjorts.

Rättslig reglering

Ett åtgärdsprogram ska utarbetas för en elev som ska ges särskilt stöd. Av programmet ska behovet av särskilt stöd och hur det ska tillgodoses framgå. Av programmet ska det också framgå när åtgärderna ska följas upp och utvärderas och vem som är ansvarig för uppföljningen respektive utvärderingen. Eleven och elevens vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta när ett åtgärdsprogram utarbetas (3 kap 9 § skollagen)

Om det särskilda stödet för en elev i grundskolan inte i rimlig grad kan anpassas efter elevens behov och förutsättningar, får ett beslut om särskilt stöd innebära avvikelser från den timplan samt de ämnen och mål som annars gäller för utbildningen (anpassad studiegång). I grundskolan ska den anpassade studiegången utformas så att eleven så långt som möjligt får förutsättningar att nå behörighet till gymnasieskolans nationella program. Rektorn ansvarar för att en elev med anpassad studiegång får en utbildning som så långt det är möjligt är likvärdig med övrig utbildning i den aktuella skolformen (3 kap. 12 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i hur skolan använder sig av anpassad studiegång som stödåtgärd för elever i behov av särskilt stöd. Anpassad studiegång är enligt lagstiftningen tänkt att användas som en tillfällig åtgärd under en begränsad tid i så få ämnen som möjligt och beslut om anpassad studiegång ska föregås av noggranna överväganden eftersom det kan innebära att eleven lämnar grundskolan utan fullständig utbildning. Åtgärden anpassad studiegång får endast stättas in när annat stöd för eleven inte kan tillgodose elevens behov.

Det framgår av Kommentarer till Skolverkets allmänna råd om arbete med extra anpassningar, särskilt stöd och åtgärdsprogram (s. 33-34) att det är viktigt att avvikelser från timplan och undervisningstid inte är mer omfattande än nödvändigt. Det framgår även att om en elev kan delta i åtminstone delar av undervisningen i ett ämne ökar elevens förutsättningar att i ett senare skede åter delta i undervisningen eller att kunna göra en prövning och därmed få ett betyg i ämnet.

I intervjuer uppger elevhälsorepresentanter att åtgärden anpassad studiegång sedan två år inte beslutas om utan att noggranna överväganden gjorts. De elever som under de senaste två åren fått beslut om anpassad studiegång har också en plan för hur de ska återgå till ordinarie timplan och undervisningstid i så stor utsträckning som möjligt.

Skolinspektionen bedömer att Strömstiernaskolan inte längre använder sig av anpassad studiegång som omgående stödåtgärd utan att andra stödåtgärder prövats först. Skolinspektionen bedömer samtidigt att med anledning av att stödåtgärden tidigare använts utan att noggranna överväganden gjorts för elever som går på skolan samt genom att elever inte har eller haft möjlighet att läsa delar eller hela ämnen som tidigare anpassats bort försvåras elevernas möjligheter kraftigt att lämna grundskolan utan fullständig utbildning.

Kränkningsanmälningar

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

I intervju uppger både rektor, biträdande rektor och elevhälsans representanter att de upplever att det är individuellt för personalen på skolan vad man anser att en kränkning är. Rektorn uppger i intervju att de ser att det antal kränkingsanmälningar som gjordes föregående läsår är för lågt. En lärare uppger i intervju att hens bild också är att förra läsårets kränkingsanmälningar var färre än antalet kränkningar. Elevhälsans representanter uppger i intervju att man nyligen börjat prata om kränkingsanmälningar i elevhälsoteamet utifrån behovet av att ha en samsyn.

I intervju uppger lärare att de anser att det finns en samsyn bland lärarna på skolan vad en kränkning är men att det inte alltid finns samsyn utifrån språkbruk. En lärare uppger i intervju att det varit oklart vem som haft ansvar för att göra kränkingsanmälan tidigare. Lärarna uppger att det har funnits en rädsla för att ta tag i vissa problem och händelser tidigare men att det är mer stabilt nu. I intervju uppger lärarna att den nya ledningen på skolan har varit tydliga med vad de ska anmäla.

Rektorn uppger i intervju att arbetet med kränkingsanmälningar har startat på ett bra sätt under höstterminen bland annat genom att tydliggöra vems ansvar det är att göra en anmälan när en kränkning sker. Rektorn uppger att man därtill påbörjat ett förebyggande arbete bland annat genom rastaktiviteter på fredagar eftersom det konstaterats att mycket hände på fredagar, genom ett påbörjat värdegrundsarbete genom STARS-dagar (Stolthet, Trygghet, Ansvar, Respekt och Samarbete) samt ett trygghetsteam bestående av kurator, elevcoacher och skolvårdar.

Rättslig reglering

En lärare eller annan personal som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till rektorn. En rektor som får kännedom om att ett barn eller en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling i samband med verksamheten är skyldig att anmäla detta till huvudmannen. Huvudmannen är skyldig att skyndsamt utreda omständigheterna kring de uppgivna kränkningarna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra kränkande behandling i framtiden (6 kap. 10 § skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att det finns brister i arbetet med att upprätta anmälan när en elev anser sig ha blivit utsatt för kränkande behandling. Det genomförs förvisso kränkingsanmälningar i viss utsträckning men både rektor och personal på skolan konstaterar att det inte görs i tillräcklig utsträckning och att antalet kränkningar är större än antalet anmälningar. Personal som arbetar i verksamhet ska anmäla om ett barn eller elev kan ha blivit utsatt för kränkande behandling, anmälan ska göras inte bara när man som personal får kännedom om kränkande behandling utan även om man som personal själv uppmärksammar en händelse som kan vara kränkande.

Skolinspektionen bedömer att de brister som konstaterats i arbetet med anmälan av kränkande behandling är någonting som rektorn och elevhälsan påbörjat ett aktivt förebyggande arbete för att komma till rätta med. Med anledning av att rektorn påbörjat ett gemensamt arbete kring kränkingsanmälningar, vilket bekräftas av elevhälsan och personal på skolan, beslutar Skolinspektionen att avstå från att ingripa. Skolinspektionen vill poängtera vikten av att det påbörjade arbetet fortskrider för att säkerställa en samsyn bland personalen där samtliga kränkingsanmälningar anmäls till huvudmannen.

Val av ingripande

Skolinspektionen får enligt 26 kap. 12 § skollagen avstå från att ingripa om en överträdelse är ringa (p. 1), den vars verksamhet granskas vidtar nödvändig rättelse (p. 2), eller det i övrigt med hänsyn till omständigheterna finns särskilda skäl mot ett ingripande (p. 3). Strömstads kommun verksamhet vid Strömstiernaskolan uppfyller inte författningarnas krav vad gäller beslut om anpassad studiegång samt kränkingsanmälningar.

Utredningen visar att Strömstiernaskolan inte längre använder sig av beslut om anpassad studiegång som stödåtgärd utan att noggranna överväganden gjorts samt genom att upprätta en plan för eleven att ta igen de ämnen som anpassats bort. Utredningen visar även att det finns elever som tidigare fått beslut om anpassad

studiegång där en plan för eleverna att ta igen de ämnen som anpassats bort inte upprättats. I intervju framgår att en elev gjorts bedömningen för att plan om att ta igen tidigare ämnen gjorts. Mot denna bakgrund bedömer Skolinspektionen att skolan vidtagit nödvändig rättelse genom att medvetet ändra stödarbetet i enlighet med lagstidningen, därför bedömer Skolinspektionen att det finns skäl att avstå från att ingripa.

Skolinspektionen bedömer att huvudmannen vidtar nödvändig rättelse genom att arbetet med att klargöra skyldigheten att anmäla uppgifter om kränkande behandling samt klargöra när och hur anmälan om kränkande behandling ska göras har påbörjats. Skolinspektionen finner därför skäl att avstå från att ingripa.

Områden utan konstaterade brister

Undervisningens innehåll och betygssättning

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Av Skolinspektionens tillsyn framgår att 20 av 45 lärare på skolan saknar lärarlegitimation. De lärare som anställts utan att ha lärarlegitimation har anställts genom visstidsanställningar. Lärare uppger i intervju att man arbetar systematiskt med gemensamma årshjul i olika ämnen samt med ämnesträffar för att säkerställa att samtliga lärare på skolan arbetar utifrån syfte och centralt innehåll.

Lärare uppger i intervju att de genom sambedömningar och gemensamma årshjul arbetar för att säkerställa att undervisningen blir så likvärdig som möjlig och att de genom det säkerställer att eleverna lär sig vad de ska.

Lärare uppger i intervju att när lärare utan legitimation undervisar så är legitimerade lärare med vid betygssättningen. Lärare uppger att det ibland kommit fort inpå att de behövt skriva på en icke-legitimerad lärares betyg och att det i vissa fall hade behövts mer tid för sambedömning för att som lärare kunna säga att de satta betygen stämmer. Flera lärare uppger att det finns bättre förutsättningar för nuvarande läsår eftersom de börjat med ämnesträffar var fjärde vecka som riktar sig mot bedömningar och avstämningar. Lärare uppger i intervju att de känner sig trygga med att allt centralt innehåll från läroplanen har hunnits med i de ämnen där de har skrivit på betyg för lärare utan legitimation.

Under Skolinspektionens tillsyn har betygskatalog granskats på plats. Av granskning av betygskatalogen framgår att i de fall betyg har satts av icke-legitimerad personal har en legitimerad lärare också signerat i betygskatalogen.

Under föregående läsår fick 63% av eleverna ett högre betyg än resultat på nationella proven. Lärare uppger i intervju att avvikelsen motiverats med att eleverna gjort andra prov och kompletteringar men säger att "alla reagerade när

de såg siffrorna”. Lärare uppger i intervju att man på grund av tidigare höga avvikelser har skapat en bra struktur med sambedomning, planering och gemensamma prov i matematik vilket inte fanns tidigare.

Rättslig reglering

En legitimerad lärare eller förskollärare har ansvar för den undervisning som han eller hon bedriver (2 kap. 15§ skollagen).

Endast den som har legitimation som lärare eller förskollärare och är behörig för viss undervisning får bedriva undervisningen (2 kap. 13§ skollagen). Om det inte finns någon att tillgå inom huvudmannens organisation som uppfyller kraven enligt 13 § eller om det finns något annat särskilt skäl med hänsyn till eleverna eller barnen, får en annan lärare eller förskollärare bedriva undervisningen. En person som avses i första stycket får bedriva undervisning under högst ett år i sänder. (2 kap 18§ skollagen) Endast den som har legitimation får anställas som lärare eller förskollärare i skolväsendet utan tidsbegränsning (2 kap. 20§ skollagen).

För varje ämne ska en kursplan gälla (10 kap. 8§ skollagen). För grundskolan gäller en läroplan. Läroplanen ska ange utbildningens värdegrund och uppdrag. Den ska också ange mål och riktlinjer för utbildningen (9 kap. 1 § skolförordningen, 1 kap. 11§ skollagen).

När betyg sätts innan ett ämne har avslutats, ska betygssättningen bygga på en bedömning av de kunskaper som eleven inhämtat i ämnet till och med den aktuella terminen. Läraren ska göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de betygsriterier som gäller för ämnet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper. När betyg sätts efter det att ett ämne har avslutats ska läraren göra en sammantagen bedömning av elevens kunskaper i förhållande till de betygsriterier som gäller för ämnet och sätta det betyg som bäst motsvarar elevens kunskaper (10 kap. 19-20 §§ skollagen).

Vid betygssättning i ett ämne som det ges ett nationellt prov i ska elevens resultat på det provet särskilt beaktas (10 kap. 20a § skollagen).

Beslut om betyg ska dokumenteras i en betygs katalog (6 kap. 10 § skolförordningen, Skolverkets föreskrifter [SKOLFS 2011:123]).

Skolinspektionens bedömning

Skolinspektionen bedömer att Strömstiernaskolan har ett medvetet och systematiskt arbete för att säkerställa att de lärare som saknar legitimation och behörighet möts i olika organiserade konstellationer för att säkerställa att samtlig personal arbetar utifrån mål och syfte med undervisningen. Skolinspektionen bedömer att skolan innehar ett arbete för att säkerställa att betygssättningen sker i enlighet med författningarnas krav. Av ovan redovisade omständigheter

framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom båda områdena undervisningens innehåll och betygssättning. Ärendet ska därför avslutas i dessa delar.

Övriga granskade områden

Omständigheter som ligger till grund för bedömningen

Utöver ovanstående områden har Skolinspektionen även granskat den totala undervisningstiden för eleverna på Strömstiernaskolan, möjligheterna till olika språkval, tillgång till digitala verktyg samt forum för samråd för eleverna.

Huvudmannen har skickat in timplan och scheman för eleverna, Skolinspektionens utredare har tittat på skolans uppdaterade scheman för eleverna på plats. Eleverna på Strömstiernaskolan får sammanlagt minst 2548 timmars undervisningstid under årskurs 7-9.

Skolan bedriver språkval inom spanska, franska och tyska.

Samtliga lärare och elever har tillgång till egen dator som används i delar av undervisningen.

I intervju uppger elever att de regelbundet har klassråd och elevråd.

Rättslig reglering

Den totala undervisningstiden för varje elev i grundskolan ska vara minst 6 890 timmar (10 kap. 5§ skollagen).

Eleverna får i undervisningen använda digitala verktyg (2 kap. 35 § skollagen, Lgr22, 2.2 Kunskaper, 5 Kursplaner).

Huvudmannen ska som språkval erbjuda minst två av språken franska, spanska och tyska (9 kap. 5§ skolförordningen).

Vid varje förskole- och skolenhet ska det finnas ett eller flera forum för samråd med barnen och eleverna. Där ska sådana frågor behandlas som är viktiga för enhetens verksamhet och som kan ha betydelse för barnen, eleverna och vårdnadshavarna (4 kap. 13§ skollagen).

Skolinspektionens bedömning

Av ovan redovisade omständigheter framkommer inte annat än att verksamheten uppfyller författningarnas krav inom dessa områden. Ärendet ska därför avslutas i denna del.

Beslutet har fattats av beslutsfattare Ingrid Hesselén Brunius.

Utredaren Matilda Nordh har varit föredragande i ärendet.

I ärendets slutliga handläggning har även utredaren Tove Andersson medverkat.